

Список використаних джерел:

1. Кос, Е., & Ayyildiz, А. Y. (2021). Culture's influence on the design and delivery of the marketing mix elements in tourism and hospitality. *Sustainability*, 13(21), 11630.
2. Hranovska V., Zhosan H., Kyrychenko N. (2024). The impact of digital marketing strategies on enhancing business performance. Publishing House "Baltija Publishing". С. 289-304 DOI 10.30525/978-9934-26-448-1-15.
3. McCarthy, E. J. (1964). *Basic Marketing: A Managerial Approach*. Richard D. Irwin.
4. Bitner, M. J. (1992). Servicescapes: The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees. *Journal of Marketing*, 56(2), 57–71. <https://doi.org/10.1177/002224299205600205>.
5. Mews. (2023). Maximizing hotel success: Partnership marketing insights. *Mews Blog*. <https://www.mews.com/en/blog/partnership-marketing-for-hotels>.

УДК 338.43:338.24:355.02

*Павленко В. П.,
здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії
(Науковий керівник: к.е.н., доцент Журило І. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Військові конфлікти суттєво впливають на економічний стан держав, їх інститути та бізнес-середовище. Особливу увагу в таких умовах слід приділяти сільському господарству, яке є стратегічною галуззю, що забезпечує продовольчу безпеку населення і має вирішальне значення для економічної стабільності. Військові дії в Україні останніх років створили унікальні виклики для аграрних підприємств, які обумовлюють необхідність системного аналізу їх впливу на економічну безпеку цих суб'єктів господарювання.

Перш за все, військовий конфлікт викликає значні порушення у функціонуванні логістичних ланцюгів, що є одним із фундаментальних компонентів сільськогосподарського виробництва. Внаслідок активних бойових дій руйнуються транспортні шляхи, підвищуються ризики безпеки вантажів, зростає вартість транспортування, а також обмежується доступ до основних ринків збуту. Це призводить до нестабільності постачання насіння, добрив, палива та іншої сировини, що критично впливає на планування виробництва і може спричинити затримки в посівній кампанії, зборі врожаю і доставці готової продукції.

З точки зору фінансової стабільності, військові дії зумовлюють суттєве звуження доступу до капіталу. Інвестори у період воєнної невизначеності демонструють високу обережність, що призводить до зниження обсягу інвестиційних потоків у аграрний сектор. Банківська система працює в умовах підвищеного ризику, що відображається у збільшенні ставок кредитування і скороченні термінів надання фінансування. Для багатьох сільськогосподарських

підприємств це означає обмежені можливості для модернізації обладнання, впровадження інноваційних технологій та розширення виробництва.

Водночас значною проблемою стає дефіцит трудових ресурсів. Мобілізація та переміщення населення у зоні військових дій призводять до різкого скорочення чисельності працівників, особливо у сільській місцевості. Брак кваліфікованої робочої сили створює загрозу для своєчасного виконання агротехнічних робіт і суттєво впливає на рівень продуктивності. Довгострокова втрата кадрового потенціалу може мати фатальні наслідки для стабільності аграрного виробництва і відновлення регіонів після завершення воєнних дій.

Кліматичні виклики, що набувають особливої гостроти в умовах воєнних дій, посилюють загрози для сільськогосподарських підприємств. Втрата можливості ефективного моніторингу та прогнозування погодних умов через руйнування інфраструктури і обмеження доступу до сучасних технологій збільшує вразливість виробництва. Екстремальні природні явища, такі як посухи, повені, заморозки, у поєднанні з безпосередніми наслідками конфлікту, створюють додатковий тиск на економічну безпеку підприємств.

Інформаційна безпека також виходить на передній план. Підприємства стають вразливими до кібератак, маніпуляцій з інформацією, що в умовах військового протистояння здатне дестабілізувати діяльність аграрного сектору. Забезпечення захисту даних і стабільної роботи інформаційних систем є одним із ключових завдань менеджменту.

Невизначеність і нестабільність економічного середовища вимагають від аграрних підприємств формування нових управлінських підходів, які базуються на принципах адаптивності, гнучкості та стійкості. Адаптивне управління, що передбачає оперативне реагування на зміни зовнішніх і внутрішніх факторів, здатне мінімізувати негативні наслідки військових дій. Застосування методів стратегічного прогнозування, розвиток систем раннього попередження ризиків, диверсифікація виробничих процесів і джерел доходів є важливими елементами підвищення економічної безпеки.

Державна підтримка відіграє критичну роль у забезпеченні економічної безпеки аграрного сектору в умовах воєнного часу. Вона може проявлятися через фінансові інструменти (пільгові кредити, гранти, субсидії), спрощення адміністративних процедур, захист майнових і правових інтересів підприємств, а також розвиток інфраструктури, необхідної для стабільного функціонування галузі. Особливу увагу слід приділити створенню механізмів, які б забезпечили швидку мобілізацію ресурсів для відновлення підприємств у постконфліктний період.

У контексті регіонального розвитку важливо враховувати специфіку постраждалих територій, ступінь руйнувань, наявність логістичних і кадрових ресурсів, рівень інвестиційної активності. Відновлення аграрних підприємств має стати пріоритетом у процесі розбудови економіки, оскільки від їх ефективності залежить соціальна стабільність, зайнятість населення і продовольча безпека.

Інтеграція інноваційних технологій у виробничі процеси є перспективним напрямом підвищення економічної безпеки. Використання цифрових рішень,

систем дистанційного моніторингу, автоматизації управління, агроаналітики дозволяє підвищувати продуктивність, зменшувати операційні витрати та підвищувати рівень захисту підприємств від зовнішніх загроз.

Висновки. Таким чином, вплив військових дій на економічну безпеку сільськогосподарських підприємств є багатограним і комплексним, охоплюючи як матеріальні, так і нематеріальні аспекти діяльності. Забезпечення стійкості аграрного сектору потребує комплексного підходу, що поєднує ефективне управління ризиками, інновації, державну підтримку та розвиток людського капіталу. Надалі наукові дослідження повинні спрямовуватись на розробку ефективних моделей адаптації і відновлення аграрних підприємств, що сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки та сталого розвитку України.

Список використаних джерел:

1. Овчаренко, Д. М. (2025). Вплив військових дій на економічну безпеку паливно-енергетичного комплексу України. *Ефективна економіка*, (6), 46. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.46>.
2. Сисоліна, Н., Савеленко, Г., Сисоліна, І. (2024). ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА АГРОПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ. *Економіка та суспільство*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.
3. Хачатрян В., Красняк О. Економічна безпека в умовах воєнного стану як чинник формування ринку праці молоді. *Міжнародний науковий журнал менеджменту, економіки та фінансів*. 2024. № 3 (1), С. 24–37. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20240301.03>.

УДК 33:005

*Павловський С. І.,
здобувач третього (науково-освітнього) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон / м. Кропивницький*

РОЛЬ КОНСАЛТИНГУ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ SOCIETY 5.0

У січні 2016 року японський уряд офіційно представив концепцію «Society 5.0», основною метою якої було створення сталого, людиноцентричного суспільства, яке гармонійно поєднує економічний розвиток із розв'язанням нагальних соціальних проблем. Це досягається завдяки глибокій інтеграції кіберпростору та фізичного простору [1, 2].

Важливою характеристикою Society 5.0 є його нерозривний зв'язок зі сталим розвитком, що передбачає баланс між соціальними, економічними та екологічними складовими. Сталий розвиток означає відповідальне вирішення поточних проблем, забезпечуючи при цьому збереження ресурсів та можливість задоволення потреб майбутніх поколінь. Іншими словами, це суспільство, яке піклується про сьогодення, не компрометуючи майбутнє, прагнучи покращити якість життя, автономію громадян та загальне благополуччя [3].